ORCZY FORUM

Orczy Forum
H 1121 Budapest
Melinda u. 21.
T: 275-6002
F: 395-7623
E-mail:
kava21@t-online.hu
szerkesztők:
Kévés György
Földvári Éva
Kovács András
Bodnárné T.Márta

XII. évfolyam, 3. szám, Építészet és Mûvészet Kévés Studió Galéria 2011.03.22.

Építészek Mérnökök Képzőművészek Egyesülete (ÉMKE) lapja www.emk-egyesulet.hu

KONFERENCIA

(Régi)-Új

Fővárosi Közmunkák Tanácsa

Előadók: Kondor Katalin újságíró, Kévés György építész, Lóránt Károly mérnök-közgazdász
Felkért hozzászólók: Kabai Nándor, ifj.Czelnai Zsolt, Kovács András, Plesz Antal

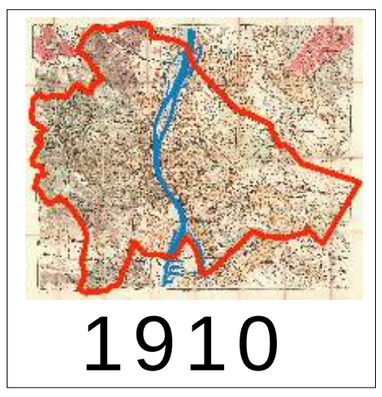

Kondor Katalin

Hogy Budapest sorsa, jövője sokakat érdekel, azt a közelmúltban két gazdaságpártoló társaság összejövetele is bizonyította. Ugyanis mind a Széll Kálmán, mind pedig a Baross Gábor társaság estjére – alig egy hónap különbséggel – Tarlós Istvánt hívták meg, s ő elfogadta a meghívást. Zsúfolt terem várta a főváros első emberét mindkét helyen. Gondolom, ebben az újságban elsősorban az építészeti, városrendezési elképzelések ismertetésének van helye. Ha röviden is, de megpróbálom összefoglalni a főpolgármester úr által mondottakat.

Akik rendszeresen látogatják a Kévés Galéria programjait, azoknak mindjárt egy örömhírrel is szolgálok. Mindaz, ami az említett két esten elhangzott, sok-sok pontban tökéletesen megegyezik azzal, amit Kévés György és csapata a Régi-Budapest koncepcióban már jóval korábban kidolgozott és számos alkalommal a galéria nyilvánossága előtt meg is vitatott. Ez tehát jó hír, de sajnos rosszat is tartogatok, de azzal várjunk még.

Nos, a főpolgármester elmondta, amit már korábban is hallhattunk tőle: nem igaz, hogy Budapesten az elmúlt húsz esztendőben nem történt semmi, de az is tény, hogy a város adóssága 60% fölötti, forráshiányt és katasztrofális szerződéseket, valamint kötelezettségeket örököltek. A közvetlen banki adósságállomány 200 milliárd forint, /a költségvetés amúgy 500/, ám ehhez jön még a fővárosi kezelésben lévő vállalatok adóssága.
Ezen tények ismeretében a legelső, amit megtettek, a szerződéskötési gyakorlat megváltoztatása volt.

A példát, melyet a katasztrofális szerződéskötésre mondott főpolgármester úr, kicsit félve írom le, mert ugyan senki nem kérte meg az összejövetelen jelenlévőket arra, hogy az elhangzottakat bizalmasan kezeljék, s ne tárják a nyilvánosság elé, ám engem meglepett, hogy eddig semmilyen nyilvános fórumon nem hallottunk arról, miszerint a mostanság sok vitát kiváltott új francia metrókocsiknál negyven fékpróbából tíz alkalommal nem állt meg a kocsi. Ezek után persze nem lehet csodálkozni, hogy a szerelvényekre nincs vasúthatósági engedély, tehát nem állíthatók forgalomba. Hogy mindez miért maradt rejtve a nyilvánosság elől, azt Demszky úrtól kellene megkérdezni, bár nyilván éppúgy nem kapnánk rá választ, mint ahogy nem kaptunk számos fontos kérdésre az elmúlt húsz esztendőben. Ám azt végképp nem értem, hogy az új vezetőség miért nem él azzal a kommunikációs „fogással”, miszerint az őszinteség a legnagyobb fegyver.

Szólt még arról is Tarlós István, hogy bár az átadás-átvétel eseményénél 57 milliárdos költségvetési hiányt kellett tudomásul venniük, de nagyon hamar kiderült, a hiány valójában 162 milliárd. Erről a sajtóban esett szó már bőven. Köszönhetően ennek az „aprócska” 100 milliárdnak, igen szigorú költségvetéssel számolhatunk, a hanyag gazdálkodást színházak, közterületek, iskolák, fejlesztések bánják majd, no és a szociálpolitika.

Megtudhattuk, hogy Finta József vezetésével egy építész tanácsot kért fel a főpolgármester operatív munkák és egy Budapest koncepció kidolgozására. A tervek közt szerepel egy városüzemeltetési és közlekedési központ létrehozása, és az is elhangzott, hogy a városvezető nem ért egyet a kerületek túlhatalmával, hiszen számos bizonyíték tanúsítja, Budapesten huszonnégy felé forgácsolódnak a dolgok, s ez nem mehet tovább. A kerületi jogosítványokat tehát nyirbálni kell, a külön-külön készülő rendezési terveket egységesíteni szükséges, a parkolást, útfelújítást csak közösen lehet és érdemes megoldani, és így tovább. A BKV rendbetételét, a 4. metró első szakaszának befejezését, és a felszíni közlekedés fejlesztését halaszthatatlannak tartja Budapest első embere.

Ami a főváros épületeinek, arculatának sorsát illeti, azaz a jövőről szóló elképzeléseket, arról Finta József számolt be. Úgy vélekedett, Budapestet az Isten is arra teremtette, hogy fontos hely legyen, mert ma a világban csak a fontos helyek maradnak állva. Közép-Európa kulturális fővárosa lehetne az a szerep, amelyben ez a kiváló adottságú város megtalálhatná önmagát. Ám ezért dolgozni kellene. Az elmúlt húsz évben semmilyen álom, vízió nem született Budapestről, a fejlődés ad hoc jellegű volt, ideje fejlesztési stratégiát kidolgozni.

Úgy éreztem, hogy a Régi-Új Budapest Koncepcióra gondol, amikor arról beszélt, sok ember mondja, legyen kicsi ez a város. De ezzel ő nem ért egyet, hiszen Barcelona, Madrid, stb. sem kicsi. (**Kévés György megjegyzése: Sajnos Finta József kolléga elfelejti, hogy nagyságrendi különbség van a két ország Spanyolország 45 milliós és Magyarország 9,9 milliós, <u>a két állam között 4:1 arány,</u> tehát az eredeti “kis Budapest” nagyságrendje bőven megfelel az európai arányoknak is.**) S bár a magyar tervezőirodák ellehetetlenültek, a tervezéshez, a stratégiakészítéshez hozzá kellene kezdeni. Ezt követően lényegében azokat a sürgős feladatokat sorolta fel, amelyek a Kévés iroda koncepciójában megtalálhatók, a Ferihegyre vezető út rendbetételétől kezdve a belváros, a vár, a zöld területek, a Duna szerepének kitalálásáig. Sőt, a lakótelepek ellehetetlenüléséről is ugyanaz volt a véleménye, mint annak a körnek, amely ezt az újságot olvasni szokta.

Mindezek után boldogan haza is mehettünk volna mindkét rendezvényről, csakhogy kérdésre kiderült, sem egy stratégiakészítő társaságot, sem pedig az ő általuk is jó elképzelésnek tartott Közmunka Tanácsot nincs módjuk felállítani. Hogy miért? Mert nincs rá pénz, ezért a kormánynak kellene megértenie, hogy fontos Budapest.
Nos, ez utóbbi mondat volt az én rossz hírem. Ugyanis az elképzelések pontos, hiteles, részletes kidolgozásához már réges régen hozzá kellett volna kezdeni. A budapestiek nagyon szeretnék tudni, milyen városban élnek egy év, öt év, tíz év múlva, és bár sokan megértik, hogy a kevésnél is kevesebb a pénzünk, de nem lehet mindenre ez a válasz. Hiszen attól még szeretnének – politikusi és szakemberi segítséggel – nagyot álmodni, különösen akkor , ha mint a fentebbi sorok ból is kiderül, nagy az egyetértés a különböző építészek között. Mert hadd legyek kissé fennköltt a beszámolóm végén, mi már általános iskolában megtanultuk, „Csak akkor születtek nagy dolgok, Ha bátrak voltak, akik mertek.”

Kondor Katalin

Tisztelt közönségünk, kedves kollégák!

A (Régi)-Új Budapest Koncepció konferenciasorozatunk mai témája mint azt már meghívónkban hírül adtuk a **Fővárosi Közmunkák Tanácsának újjáélesztése**. A szervezetet Magyarország egykori Miniszterelnöke gróf Andrássy Gyula 1870-ben alapította, mely azután 80 évig kiválóan működött. **Fischer József a kor kiváló építésze által vezetett FKT-t 1948-ban a kommunista Vass Zoltán megszüntette. <u>Ma ennek újjáélesztése a Főváros legfontosabb feladata.</u>**

Az elmúlt 20 év multikat kiszolgáló katasztrofális városvezetésnek megszűntével sürgősen **új Önkormányzati Törvényt kell megalkotni. <u>A Törvényben rögzíteni</u> kell a mindenkori kerületi és központi polgármesterektől független önálló szervezetnek <u>a Közmunkák Tanácsának a működését.</u>**

E célból javaslom tanulmányozzák FKT működéséről az akkori elnök Rakovszky Iván előszavával 1930-ban kiadott könyvet, továbbá olvassák el Déry Attila Ybl díjas építész az FKT-ről szóló írását. **E két munka segítségével áttekinthetjük a magyar építészet 200 éves történetét és benne az FKT közel nyolcvan éves sikeres működését**, melynek rövid állomásai távirati stílusban a következők.

Előzmények
<u>Szépítő Bizottmány alakul és fél évszázadig működik (1808-1857)</u>

A 19. század elején a fejlődő önálló városok Pest, Buda, Óbuda városfejlesztése érdekében József nádor létrehozta 1808-ban a Szépítő Bizottságot. A 19. század elején a **Helytartótanács elfogadta Hild János építész Pest városrendezésére vonatkozó javaslatát. 1809-től Pollack Mihály építész volt a Bizottság építészeti tanácsadója.** Hild János terve a mai Nagykörúton belüli területre vonatkozott és tartalmazza az országutakból kialakult sugárút-rendszert.

A Bizottságot az 1848-as szabadságharc után, az osztrákok megszüntették feladatait az Építész Bizottmány vette át.

<u>Fővárosi Közmunkák Tanácsa Indulás és zárás (1870-1948)</u>

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa **független városrendezési hatóságot** 30 millió forint névértékű kölcsön kötvénnyel alakította meg Andrássy Gyula. A törvényt Deák Ferenc hathatós segítségével a Parlament jóváhagyta és ezzel elindult az új szervezet, mely óriási feladatot látott el az **1872-ben Budapest néven alakult Főváros.** Városszerkezetének kialakításával, a Duna hidak, jelentős középületek, ipari zónák, stb. megvalósításával.

1919-ben a Kommün alatt rövid időre megszüntetett FKT-t Trianon után a **Horthy-Bethlen korszakban 1920-tól újra működött.** Természetesen a már csonka Magyarországhoz képest aránytalanná vált, és gazdasági nehézségekkel küzdő, Főváros ügyeit intézte.

A II. világháború után, mint már mondtam 1948-ban a Fővárosi Közmunkák Tanácsát a Rákosi Mátyás vezette Kommunista Párt megszüntette és ezzel **új időszámítás kezdődött nemcsak a Főváros, de az egész ország életében is.**

<u>Fővárosi Közmunkák Tanácsának megszűnése után az építési korszakok 1948-tól napjainkig</u>

Az új kommunista hatalom politikai szavazatszerzési céllal a régi Budapestet 1950. január 1-vel értelmetlenül 2 milliós Nagy Budapestté puffasztotta. A kisvárosi, javarészben azonban szegényes elmaradott falusi jellegű települések, a fővároshoz történő csatolásával az ország méreteihez és a 10 milliós lélekszámához aránytalan (20%!) – **2 milliós vízfejű település konglomerátumává – alakították át a várost.**

A szovjet mintára létrehozott, fővárosi városfejlesztési és várospolitikai **rendszer** valójában 60 év után szervezetileg szinte változatlan formában ma is létezik, azzal az elhanyagolható kis különbséggel, hogy **1990 óta az egykori Tanácselnököt Polgármesternek nevezik.**

A két világháború között a Horthy-Bethlen korszakban az ország építésirányítása az Iparügyi Miniszter alá rendelt egyetlen **(nem úgy mint ma komplexitás hiányában irányíthatatlan 3-4)** Államtitkárság vezette. **Az akkori <u>főváros ügyeit</u> pedig – változatlanul a független – <u>Fővárosi Közmunkák Tanácsa irányította tovább.</u>**

Trianon utáni gazdasági nehézségek mellett annak kísérőjelenségeként már megjelentek a mai óriási korrupciók csírái. **Új szakmai „érdekképviseletek”** – az építész körökben jól ismert, a generációk közötti ellentétek hatására – a **„kisrablók”, „nagyrablók” „nagyvállalkozók” protekcionista csoportjai jöttek létre.**

A II. Világháborút követően <u>1948 után a romló helyzet ellenére is itthon maradt „kisrabló”, „nagyrabló” „nagyvállalkozó”</u> csoportjait felszívta az új rendszer a gyávákat és megalkuvókat beolvasztotta a centralizált új Építésügyi Minisztériumba, az állami nagy tervező irodák vezetésébe, a Fővárosi Tanácsba, és kommunista módra "örökéletű“ egyszemélyes vezetésű MÉSZ-be, az ÉT-be, Kamarába stb. <u>Az „új párttag vezetők” valósították</u> meg 1949 után az akkori kommunista diktátumokat, <u>elsőként a szocialista realista építészetet.</u>

Építészetünk korszakai (1949-2011)
<u>1.) Szocialista, realista korszak (1949-1953 (56)</u>

Az 1949-es **„fordulat éve” után megszülető új időszak a szovjet mintára létrehozott szocialista realista korszak** volt. Sztálin halála után ez a korszerűtlen építészeti irányzat Magyarországon is megszűnik.

<u>2.) Panelkorszak (1957-1989)</u>

1957 és 1989 között született meg a szovjet mintájú panelkorszak. A már építési idejükben is korszerűtlen termékekből előállított hőszigeteltlen és szellemében is elavult épületektől a <u>leggyorsabban meg kell szabadulnunk!</u>

<u>3.) Bevásárló központok, iroda házak, lakóparkok korszaka (1990-től napjainkig)</u>

Az elmúlt 20 évben az ország keletről nyugatra fordulva, a Nyugat-Európai országok és az USA kiszolgálójává, egyes hazai közgazdászok szerint **gyarmatává süllyedtünk!**

Ezen időszak megtestesítője a hatalmas mennyiségben megépülő, elsősorban nyugati multi érdekeket kiszolgáló, **energiazabáló bevásárlóközpontok, logisztikai központok, üvegfalas irodaházak és valószínű zömében idegenek részére épített lakóparkok** építésének korszaka.

Itt tartunk ma! **Hogyan tovább? A szakma vezetésének 20 év óta tartó szétdarabolása sok kárt okozott. Ma már tudjuk pontosan, hogy mindez miért történt, csak nem beszélünk róla és nem teszünk ellene semmit! <u>Kommunista hagyomány szerint évtizedekre bebetonozott vezetők vannak a Kamarákban, MÉSZ-ben.</u>**

<u>Ebben a helyzetben az új Fővárosi Közmunkák Tanácsának létrehozása a legfontosabb feladat</u>

Azonnali lépések szükségesek a 60 éve megszűnt Fővárosi Közmunkák Tanácsának újbéli létrehozásának érdekében.

<u>Előzetes hatásvizsgálatok végrehajtása</u>

<u>Új Önkormányzati törvény. Sürgős strukturális változtatások kerületeket elöljáróságokká kell átalakítani!</u>

Kévés György

Az egyes belső és külső kerületek a „gazdag és szegény rokonok”, valamint a jelenleg érvényes közigazgatási törvények miatt sokszor „béna kacsa” szerepében evickélő fővárosi központ vezetői méltatlan és eredménytelen harcot folytatnak az indokolatlan túlhatalommal rendelkező kerületi polgármesterekkel.

Az elmúlt húsz esztendő laikus és korrupt fővárosi vezetésének bűneit a legsürgősebben orvosolni kell! Meg kell szűntetni a korrupt tervtanácsokat, és az értelmetlen országos főépítész rangot. Meg kell szabadulni a „régi-új tanácsadóktól”. **Svájcban szakmai pályafutása során maximum 8 évig működhet egy tanácsadó szakértő! Nálunk ezzel szemben, - szinte hihetetlen - ugyanazon személyek évtizedek óta fújják - hol balról, hol jobbról - a passzátszelet, – mondják meg egyszer a kommunista, másszor a kapitalista - „tutit”.** Az elvetélt kormányzati negyed után értelmetlen múzeumi negyedet álmodnak a szakértők, megbízóik a 8 milliárdos telekárat szeretnék ennek az új beruházásnak örve alatt az adófizetők kárára megnyerni. **Tiltakozzunk ez ellen!**

A fél éve működő új városvezetés érthetetlen módon az elmúlt évtizedekben lejáratódott „szakértői gárdával” az új múzeum negyed, a dunai gyaloghíd finanszírozhatatlan, felelőtlen hóbortos ábrándjaival indult neki a Főváros jövőjének. „2014-ben nem fogok két kézzel kapaszkodni a székembe”. Mondja minap a Figyelő című hetilapban a főpolgármester.

Meglepő kijelentés – szegény Budapest! – Ezért is sürgősen meg kell alapítani az FKT-t.

<u>Munkahelyteremtés az egyik legfontosabb feladat ma a fővárosban</u>

A mára már munkahelyét és minden lehetőséget elvesztő **10 milliós, tragikus gyorsasággal elöregedő ország** népességének 20%-át kitevő, zömében éjjel nappal munka nélkül kóválygó, sokan közülük lakás és fekhely nélküliek koldulásból kukázásból élők, többek bérkoldusként **tengetik életüket.**

Hallja meg végre <u>a főváros mai vezetése a kormány felső köreiből hallatszó vészharangok kondulását, az ország a szakadék szélén tántorog!</u> Strukturális változtatások kellenek. **Azonnal fogjunk neki a 40 éves kommunista rendszer egyik fő gazdasági bűnténynek a vízfejű Nagy Budapestnek felszámolásához!**

Kezdjünk hozzá a régi lebontott munkahelyek, textil, acél, bőr, malom stb. iparágak helyett azonnal **új munkahelyeket létrehozni, <u>de nem további "falanszter" logisztikai központokat tervezni. Az építőipart, benne a tervezőirodákat, mára mint utolsó hazai iparágat szintén tönkretették.</u> A (Régi)-Új Budapest Koncepció megvalósításához és a Fővárosi Közmunkák Tanácsának újraszervezéséhez azonnal hozzá kell kezdeni!**

<u>A változások sürgős szükségessége</u>

Hölgyeim és Uraim! Álljunk meg egy szóra és mondjuk: **<u>Vegye tudomásul a főváros jelenlegi vezetése, hogy egy velejétől rothadt korrupt rendszert örökölt.</u> Húsz év után, nem az elsikkasztott offshore cégekbe eldugott, soha vissza nem szerezhető „haveri” milliárdok ellenére, <u>nem a pénzt</u>, hanem elsősorban <u>az eltékozolt időt</u>, a „vak vezet világtalan” vezetői és szakértői által <u>elpazarolt két évtizedet sajnáljuk!</u>**
Régen tudjuk a főváros mai gondjai az 1950-ben elkövetett (ősbűn) politikai merényletnél keletkeztek. A peremtelepülések az ország fővároshoz történő erőszakos hozzácsatolásával a régen jól bevált arányos közlekedési rendszerek szétverésével évtizedekre tönkretették Budapestet! Ezen a legsürgősebben változtatni kell! **Érdeklődünk, a vörös iszap katasztrófa után a BKV és a Metro mutyit is velünk adófizetőkkel akarják megfizetetni?** Félve kérdezem mi lesz a 4-es metro építésének sorsa. Ki fogja ezt az értelmetlen monstrumot befejezni? Rákos Mátyáshoz hasonlóan egy időben azt is felfüggesztették, ezt ma is megtehetnénk a metro építéssel. **Egyenlőre ez a 4-es metro, senkinek sem hiányozna. Kedvezőbb gazdasági körülmények között folytathatnánk a metro építést.** Tisztelt vendégeink, kedves kollégák! **Vegyük ezt a mai konferenciát az új FKT civil kezdeményezésű, virtuális megalakításának.**
<u>Éljen az új Fővárosi Közmunkák Tanácsa!</u>

Előadó: Kévés György 2011. március 9.